

Pradžią>Kreipimasis į teismą>Kur ir kaip>Kaip kreiptis į teismą?

Kaip kreiptis į teismą?

Lietuva

1 Ar turiu kreiptis į teismą, ar yra alternatyvų?

Lietuvos Respublikos teisės normos numato alternatyvius ginčų sprendimo būdus. 2012 m. Lietuvoje įsigaliojo naujos redakcijos Komercinio arbitražo įstatymas. Neatsižvelgiant į ginčo šalių pilietybę ar nacionalinę priklausomybę ir į tai, ar ginčo šalys yra fiziniai ar juridiniai asmenys, taip pat į tai, ar arbitražo procesą organizuoja nuolatinė arbitražo institucija, ar vyksta ad hoc arbitražas, šis įstatymas taikomas arbitražui, kurio vieta yra Lietuvos Respublikos teritorijoje. Arbitražas yra lygiavertė alternatyva valstybiniam teismams. Jame galima greitai ir patogiai išspręsti didžiąją dalį verslo ginčų pasitelkiant ne teisėjus, o abiem šalims tinkamus nepriklausomus, autoritetingus ir pasitikėjimą pelniusius privačius asmenis. Arbitražo metu, ginčo šalys gali laisviau susitarti dėl arbitražo bylos taisyklių. Arbitražo teismas gali susitikti bet kurioje besiginčijantiems asmenims patogioje vietoje, laisvai pasirinkti kokia kalba bus nagrinėjama byla, kokia forma priimamas sprendimas ir kt. Rašytiniu susitarimu laikomi ir elektroniniais priemonėmis sudaryti arbitražiniai susitarimai. 2008 m. buvo priimtas Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas. Civilinių ginčų taikinamasis tarpininkavimas (kitai – mediacija) yra ginčų taikaus sprendimo būdas, vykdomas tarpininkaujant trečiajam nešališkam asmeniui – taikinimo tarpininkui (kitai – mediatoriui). Įstatyme numatyta, kad mediacija gali būti taikoma sprendžiant civilinius (t.y. šeimos ir kitus) ginčus, kurie gali būti nagrinėjami teisme civilinio proceso tvarka. Šalys gali pasinaudoti šiuo ginčo sprendimo būdu tiek tuo atveju, kai ginčas dar nėra nagrinėjamas teisme (neteisminė mediacija), tiek ir tuo atveju, kai byla jau nagrinėja teismas (teisminė mediacija). Pažymėtina, jog pradėjus mediaciją sustabdomi ieškinio senaties terminai. Taigi net ir nepavykus taikiai išspręsti ginčo, šalys išsaugo savo teisę kreiptis dėl pažeistų teisių gynimo į teismą. Teisminė mediacija yra nemokama paslauga. Be to, jei pasirinksite ginčą civilinėse bylose išspręsti naudojantis teismine mediacija, sutaupysite nemažai savojo laiko ir pastangų, kuriuos eikvojamos besibylinėjant, taip pat – pinigų, nes teisminės mediacijos procedūrą užbaigus taikiai susitarimu grąžinama 75 procentai sumokėto žyminio mokesčio. Sprendžiant ginčą teisminės mediacijos būdu yra užtikrinamas konfidencialumas, o bet kuri šalis gali pasitraukti iš teisminės mediacijos procedūrų nenurodant pasitraukimo priežasčių.

Iš vartojimo sutarčių kylančių ginčų sprendimą neteisminiu keliu reglamentuoja Vartotojų teisių apsaugos įstatymas, įsigaliojęs 2007 m., kuris įtvirtino teisminiam nagrinėjimui alternatyvią procedūrą ir nustatė šios procedūros tvarką ir institucijas. Alternatyvių ginčo sprendimų institucijos Lietuvoje yra Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, ryšių reguliavimo tarnyba bei kitos institucijos nagrinėjančios ginčus atskiruose sektoriuose (Ryšių reguliavimo tarnyba nagrinėja ginčus elektroninių ryšių, pašto ir pasiuntinių paslaugų srityje, Lietuvos bankas – vartotojų ginčus su finansinių paslaugų teikėjais, t.t.). Vartotojai turi galimybę naudotis teisininkų pagalba alternatyvaus ginčo sprendimo metu, tačiau išlaidos teisei pagalbai nėra kompensuojamos. Valstybės garantuojama pirminė ir antrinė teisinė pagalba vartotojams suteikiama, kai jie atitinka įstatymų numatytus kriterijus. Kreipimasis į alternatyvaus ginčo sprendimo instituciją paprastai nesustabdo ieškinio senaties termino eigos. Dėl šios priežasties, taip pat atsižvelgiant į santykinai ilgus vartojimo ginčų nagrinėjimo terminus bei kai kuriuos trumpus ieškinio senaties terminus kyla rimta grėsmė, kad senaties terminas gali būti praleistas.

2 Ar nustatytas ieškinio senaties terminas?

Bendrasis ieškinio senaties terminas yra dešimt metų.

Atskirų rūšių reikalavimams Lietuvos Respublikos įstatymai nustato sutrumpintus ieškinio senaties terminus.

Sutrumpintas vieno mėnesio ieškinio senaties terminas taikomas iš konkurso rezultatų atsirandantiems reikalavimams.

Sutrumpintas trijų mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams pripažinti juridinio asmens organų sprendimus negaliojančiais.

Sutrumpintas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas:

ieškiniams dėl netesybų (baudos, delspinigių) išieškojimo;

ieškiniams dėl parduotų daiktų trūkumų.

Sutrumpintas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas iš ryšių įmonių santykių su klientais atsirandantiems reikalavimams, jeigu siuntos buvo siunčiamos Lietuvoje, arba vienerių metų ieškinio senaties terminas, jeigu siuntos buvo siunčiamos į užsienį.

Sutrumpintas vienerių metų ieškinio senaties terminas taikomas iš draudimo teisinių santykių atsirandantiems reikalavimams.

Sutrumpintas trejų metų ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams dėl padarytos žalos atlyginimo, tarp jų ir reikalavimams atlyginti žalą, atsiradusią dėl netinkamos kokybės produkcijos.

Sutrumpintas penkerių metų ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams dėl palūkanų ir kitokių periodinių išmokų išieškojimo.

Reikalavimams dėl atliktų darbų trūkumų taikomi nustatyti sutrumpinti ieškinio senaties terminai.

Iš krovinių, keleivių ir bagažo vežimo atsirandantiems reikalavimams taikomi atskirų transporto rūšių kodeksuose (įstatymuose) nustatyti ieškinio senaties terminai.

3 Ar turėčiau kreiptis į šios valstybės narės teismą?

Kylant ginčui iš sutarties prievolių, taikoma prievolės šalių susitarimu pasirinkta teisė, todėl jei šalys pasirinko Lietuvos Respublikos teisę, teisėtus interesus gali ginti Lietuvos Respublikos teisme. Toks šalių susitarimas gali būti numatytas pagal šalių sudarytos sutarties sąlygas arba gali būti nustatoma pagal faktines bylos aplinkybes. Šalys savo susitarimu gali pasirinkti tam tikros valstybės teisę, kuri bus taikoma visai sutarčiai arba atskirai jos daliai ar atskiroms dalims. Tai, kad šalys susitarimu pasirinko sutarčiai taikytiną užsienio teisę, nėra pagrindas atsakyti taikyti Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės imperatyvias teisės normas, kurių šalys savo susitarimu negali pakeisti ar jų atsakyti.

Jeigu šalys nepasirinko taikytinos teisės, taikoma valstybės, su kuria sutartinė prievolė yra labiausiai susijusi, teisė. Tokiu atveju preziumuojama, kad labiausiai su prievole pagal sutartį yra susijusi valstybė, kurios teritorijoje yra:

šalies, kuri turi įvykdyti pareigą, labiausiai būdingą tai sutarčiai, nuolatinė gyvenamoji vieta ar centrinė administracija. Jeigu prievolė yra labiau susijusi su prievolės šalies verslo vietos valstybės teise, taikoma verslo vietos valstybės teisė;

nekilnojamojo daikto buvimo vieta, kai sutarties dalykas yra teisė į nekilnojamąjį daiktą ar teisė naudoti nekilnojamąjį daiktą;

vežėjo pagrindinė verslo vieta vežimo sutarties sudarymo metu, jeigu toje pat valstybėje, kur yra vežėjo pagrindinė verslo vieta, buvo pakrauti kroviniai ar yra krovinių siuntėjo pagrindinė buveinė arba krovinių išsiuntimo vieta.

Arbitražiniam susitarimui taikoma teisė, reglamentuojanti pagrindinę sutartį, o jei ši negalioja, arbitražinio susitarimo sudarymo vietos teisė, o kai sudarymo vietos nustatyti neįmanoma, – arbitražo vietos valstybės teisė.

Šalių teisės ir pareigos pagal prievoles, atsirandančias dėl padarytos žalos, nukentėjusiojo pasirinkimu nustatomos pagal valstybės, kurioje padarytas veiksmas ar buvo kitokių žalą sukėlusiu aplinkybių, teisę arba pagal žalos atsiradimo vietos valstybės teisę.

Sutuoktinių turto teisinį statusą nustato jų nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės teisė. Jeigu sutuoktinių nuolatinės gyvenamosios vietos yra skirtingose valstybėse, taikoma valstybės, kurios piliečiai yra abu sutuoktiniai, teisė. Jeigu sutuoktiniai yra skirtingų valstybių piliečiai ir niekada neturėjo bendros nuolatinės gyvenamosios vietos, taikoma santuokos sudarymo vietos valstybės teisė. Sutuooktinių turto teisinį statusą pagal sutartis nustato sutuoktinių susitarimu pasirinktos valstybės teisė. Šiuo atveju sutuoktiniai gali pasirinkti valstybės, kurioje yra ar ateityje bus nuolatinė gyvenamoji vieta, teisę arba valstybės, kurioje buvo sudaryta santuoka ar kurios pilietis yra vienas sutuoktinis, teisę. Sutuooktinių susitarimas dėl taikytinos teisės galioja, jeigu jis atitinka jų pasirinktos valstybės arba susitarimo sudarymo vietos valstybės teisės reikalavimus.

4 Jei taip, į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis – pagal savo arba atsakovo gyvenamąją vietą ar pagal kitus bylos teisingumo kriterijus?

Civilinio proceso kodekso 29-30 straipsniai numato teisingumo taisykles. Ieškiny pareiškiamas teismui pagal atsakovo gyvenamąją vietą. Juridiniam asmeniui ieškiny pareiškiamas pagal juridinio asmens buveinę, nurodytą juridinių asmenų registre. Tais atvejais, kai atsakovas yra valstybė ar savivaldybė, ieškiny pareiškiamas pagal valstybei ar savivaldybei atstovaujančios institucijos buveinę.

Ieškiny atsakovui, kurio gyvenamoji vieta nežinoma, gali būti pareiškiamas pagal jo turto buvimo vietą arba pagal paskutinę žinomą jo gyvenamąją vietą.

Ieškiny atsakovui, neturinčiam Lietuvos Respublikoje gyvenamosios vietos, gali būti pareiškiamas pagal jo turto buvimo vietą arba pagal paskutinę žinomą jo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje. Ieškiny, susijęs su juridinio asmens filialo veikla, gali būti pareiškiamas taip pat pagal filialo buveinę.

Ieškiny dėl išlaikymo priteisimo ir dėl tėvystės nustatymo gali būti pareiškiamas taip pat pagal ieškovo gyvenamąją vietą. Ieškiny dėl atlyginimo žalos, padarytos sužalojant fizinio asmens sveikatą, taip pat atimant gyvybę, gali būti pareiškiamas pagal ieškovo gyvenamąją vietą arba žalos padarymo vietą.

Ieškiny dėl žalos, padarytos asmenų turto, gali būti pareiškiamas pagal ieškovo gyvenamąją vietą (buveinę) arba žalos padarymo vietą.

Ieškiny dėl sutarčių, kuriose nurodyta įvykdymo vieta, gali būti pareiškiamas taip pat pagal sutarties įvykdymo vietą.

Ieškiny, susijęs su globėjo, rūpintojo ar turto administratoriaus pareigų ėjimu, gali būti pareiškiamas taip pat pagal globėjo, rūpintojo gyvenamąją vietą arba turto administratoriaus gyvenamąją ar buveinės vietą.

Ieškiny dėl vartojimo sutarčių taip pat gali būti pareiškiamas pagal vartotojo gyvenamąją vietą.

Teisė pasirinkti vieną iš kelių teismų, kuriems byla teisinga, priklauso ieškovui.

Ieškiniai dėl daiktinių teisių į nekilnojamąjį daiktą, dėl naudojimosi nekilnojamuoju daiktu, išskyrus pareiškimus dėl sutuoktinių turto padalijimo santuokos nutraukimo bylose, dėl arešto nekilnojamajam daiktui panaikinimo teisingi nekilnojamojo daikto ar pagrindinės jo dalies buvimo vietos teismui.

Palikėjo kreditorių ieškiniai, pareikšti prieš įpėdiniams priimant palikimą, yra teisingi palikimo ar pagrindinės jo dalies buvimo vietos teismui.

5 Į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis, atsižvelgiant į ieškinio pobūdį ir ginčijamos sumos dydį?

Visas civilines bylas pirmąją instanciją nagrinėja apylinkės teismai, išskyrus bylas, kurios nagrinėjamos apygardos teismuose arba Vilniaus apygardos teisme. Apygardos teismai, kaip pirmosios instancijos teismai, nagrinėja civilines bylas:

nuo 2013 balandžio 4 d., kuriose ieškinio suma didesnė kaip 150 000 litų, išskyrus šeimos ir darbo teisinių santykių bylas ir bylas dėl neturtinės žalos atlyginimo;

dėl autorinių neturtinių teisinių santykių;

dėl civilinių viešo konkurso teisinių santykių;

dėl bankroto ir restruktūrizavimo, išskyrus bylas dėl fizinų asmenų bankroto;

kurių viena šalis yra užsienio valstybė;

pagal ieškinius dėl priverstinio akcijų (dalių, pajų) pardavimo;

pagal ieškinius dėl juridinio asmens veiklos tyrimo;

dėl turtinės ir neturtinės žalos, padarytos pažeidžiant nustatytas pacientų teises, atlyginimo;

kitas civilines bylas, kurias pagal įstatymus kaip pirmosios instancijos teismai nagrinėja apygardos teismai.

Tik Vilniaus apygardos teismai, kaip pirmosios instancijos teismai, nagrinėja civilines bylas:

dėl ginčų, numatytų Lietuvos Respublikos [patentų įstatyme](#);

dėl ginčų, numatytų Lietuvos Respublikos [prekių ženklų įstatyme](#);

dėl įvaikinimo pagal užsienio valstybių piliečių prašymus įvaikinti Lietuvos Respublikos pilietį, gyvenantį Lietuvos Respublikoje arba užsienio valstybėje;

kitas civilines bylas, kurias pagal galiojančius įstatymus kaip pirmosios instancijos teismai nagrinėja tik Vilniaus apygardos teismai.

6 Ar galiu pareikšti ieškinį teismui pats, ar turiu kreiptis į tarpininką – advokatą?

Asmenys gali vesti savo bylas teisme patys arba per atstovus. Paties asmens dalyvavimas byloje neatima iš jo teisės turėti šioje byloje atstovą. Atstovo atvykimas į teismo posėdį laikomas tinkamu byloje dalyvaujančio asmens, kuriam jis atstovauja, dalyvavimu teismo posėdyje, išskyrus atvejus, kai teismai pripažįsta, jog atstovaujamojo dalyvavimas procese yra būtinas.

Civilinio proceso kodekso bei [Civilinio kodekso](#) nustatytais atvejais asmuo privalo turėti byloje advokatą, pvz. teismui nagrinėjant bylą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu, būtina, kad asmeniui, kurį prašoma pripažinti neveiksniu, atstovautų advokatas.

7 Kur konkrečiai turi kreiptis dėl ieškinio pareiškimo – į teismo priimamąjį, teismo sekretoriatą ar kitą administracinį padalinį?

Asmenys, pageidaujantys teismui pateikti dokumentus ar juos gauti, turi kreipti į teismo raštinę, kur jiems bus paaiškinta dokumentų padavimo, gavimo ar grąžinimo tvarka. [Teismų kontaktai](#)

Nuo 2013 m. liepos 1 d. startavus teismo elektroninių paslaugų portalui e.teismas.lt pateikti bylos dokumentus, stebėti teismo proceso eigą, mokėti žyminį mokesį ir naudotis kitomis teismo paslaugomis galima [elektroniniu būdu](#).

Siekiant užtikrinti bylų tvarkymo nuoseklumą, nutarime nustatyta, kad žemesnės instancijos teismuose elektronine forma tvarkytos bylos nuo 2014 m. sausio 1 d. perduotos apeliacinės ir kasacinės instancijos teismams turės būti vedamos taip pat elektroniniu būdu.

8 Kuria kalba galiu pareikšti ieškinį? Ar galiu ieškinį pareikšti žodžiu, ar jį būtina teikti raštu? Ar galiu siųsti ieškinį faksu arba elektroniniu paštu?

Dalyvaujantys byloje asmenys teismui pateikia procesinių dokumentų originalus. Be to, teismui pateikiama tiek procesinių dokumentų kopijų, kad po vieną tektų priešingai šaliai (procesinio bendrininkavimo atveju – visiems bendrininkams, o kai paskirtas bendrininkų atstovas ar įgaliotas asmuo su byla susijusiems procesiniams dokumentams gauti, – tik šiam atstovui ar įgaliotam asmeniui) ir tretiesiems asmenims, išskyrus atvejus, kai procesinis dokumentas pateikiamas elektroninių ryšių priemonėmis. Procesinių dokumentų priedų pateikiama toks pat skaičius kaip ir procesinių dokumentų, išskyrus atvejus, kai procesinio dokumento priedai pateikiami elektroninių ryšių priemonėmis ir kai dėl didelės apimties teismai leidžia nepateikti priedų dalyvaujantiems byloje asmenims.

Visi procesiniai dokumentai ir jų priedai teismui pateikiami valstybine kalba. Kai dalyvaujantys byloje asmenys, kuriems turi būti įteikti procesiniai dokumentai, nemoka valstybinės kalbos, teismui turi būti pateikti šių dokumentų vertimai į jiems suprantamą kalbą. Jeigu pateikiami dokumentai turi būti išversti į užsienio kalbą, dalyvaujantys byloje asmenys turi pateikti teismui įstatymų nustatyta tvarka patvirtintus jų vertimus.

Elektroniniu būdu ieškinį galima pateikti Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portale <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>, kurį galima rasti Teismų administracijos puslapyje: <https://www.teismai.lt/lt>.

9 Ar yra nustatytos specialios ieškinio pareiškimo formos, o jeigu jų nėra, kaip turiu išdėstyti ieškinį? Koks turi būti ieškinio turinys?

Elektroninę ieškinio formą galima užpildyti Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portale <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>.

Teismui pareiškiamas ieškinyje turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus procesinių dokumentų turiniui. (Civilinio proceso kodekso 111 str.) Procesiniai dokumentai teismui pateikiami raštu. Kiekviename dalyvaujančio byloje asmens procesiniame dokumente turi būti:

teismo, kuriam paduodamas procesinis dokumentas, pavadinimas;

dalyvaujančių byloje asmenų procesinės padėtys, vardai, pavardės, asmens kodai (jeigu jie žinomi), gyvenamosios vietos, pareiškėjui žinomi kitų dalyvaujančių byloje asmenų procesinių dokumentų įteikimo kiti adresai, o tais atvejais, kai dalyvaujantys byloje asmenys arba vienas iš jų yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, pareiškėjui žinomi kitų dalyvaujančių byloje asmenų procesinių dokumentų įteikimo kiti adresai, kodai, atsiskaitomųjų sąskaitų numeriai (jeigu jie žinomi) ir kredito įstaigų rekvizitai (jeigu jie žinomi);

procesinių dokumentų įteikimo dalyvaujančiam byloje asmeniui būdas, adresas pašto korespondencijos siuntoms, kai jis nesutampa su gyvenamosios vietos arba buveinės adresu;

procesinio dokumento pobūdis ir dalykas;

aplinkybės, patvirtinančios procesinio dokumento dalyką, ir įrodymai, patvirtinantys šias aplinkybes;

priedai, pridedami prie pateikiamo procesinio dokumento;

procesinį dokumentą paduodančio asmens parašas ir dokumento surašymo data.

Dalyvaujantis byloje asmuo, kuris procesinį dokumentą grindžia tarptautinio ar užsienio teismo priimta teisės aiškinimo taisykle, turi pateikti šio teismo procesinio sprendimo, kuriame suformuluota ši taisyklė, kopiją, taip pat įstatymų nustatyta tvarka patvirtintą jo vertimą į valstybinę kalbą.

Procesiniame dokumente, kurį teismui pateikia atstovas, turi būti nurodyti 2 ir 3 punktuose numatyti duomenys apie atstovą ir prie jo turi būti pridėtas dokumentas, įrodantis atstovo teises ir pareigas, jeigu tokio dokumento byloje dar nėra arba jeigu byloje esančio įgaliojimo terminas yra pasibaigęs.

Už dalyvaujantį byloje asmenį, kuris negali pasirašyti, procesinį dokumentą pasirašo jo įgaliojotas asmuo, nurodymas priežastį, dėl kurios pats dalyvaujantis byloje asmuo negalėjo pasirašyti pateikiamo dokumento.

Civilinio proceso kodekso 153 str. numato, kad ieškinyje, be to, nurodoma:

ieškinio suma, jeigu ieškinyje turi būti įkainotas;

aplinkybės, kuriomis ieškovas grindžia savo reikalavimą (faktinis ieškinio pagrindas);

įrodymai, patvirtinantys ieškovo išdėstytas aplinkybes, liudytojų gyvenamosios vietos ir kitokių įrodymų buvimo vietą;

ieškovo reikalavimas (ieškinio dalykas);

ieškovo nuomonė dėl sprendimo už akių priėmimo, jeigu byloje nebus pateiktas atsiliepimas į pareiškį ieškinį arba paruošiamasis procesinis dokumentas; informacija, ar byla bus vedama per advokatą. Jeigu byla bus vedama per advokatą, taip pat nurodomas advokato vardas, pavardė, darbo vietos adresas; ieškovo nuomonė dėl taikos sutarties sudarymo galimybių, kai ieškovas pageidauja ją pateikti.

Prie ieškinio turi būti pridėti dokumentai ir kiti įrodymai, kuriais ieškovas grindžia savo reikalavimus, taip pat duomenys, kad žyminis mokestis sumokėtas, bei prašymai dėl įrodymų, kurių ieškovas pateikti negali, išreikalavimo, nurodant priežastis, kodėl negalima pateikti šių įrodymų.

10 Ar reikia mokėti teismo mokestį? Jeigu taip, kada? Ar turiu mokėti advokatai nuo pat ieškinio pareiškimo?

Prie ieškinio turi būti pridedami visi dokumentai, kuriais grindžiama savo reikalavimus, bei dokumentas, patvirtinantis, kad žyminis mokestis sumokėtas. Tuo atveju, jeigu keliami reikalavimai nėra turtinio pobūdžio, mokamas 100 litų žyminis mokestis. Turtiniuose ginčuose turi būti sumokamas žyminis mokestis, lygus įstatymų nustatytam procentiniam dydžiui nuo ieškinio sumos: iki vieno šimto tūkstančių litų – 3 procentai, bet ne mažiau kaip penkiasdešimt litų; nuo didesnės kaip vienas šimtas tūkstančių litų sumos iki trijų šimtų tūkstančių litų – trys tūkstančiai litų plius 2 procentai nuo ieškinio sumos, viršijančios vieną šimtą tūkstančių litų; nuo didesnės kaip trys šimtai tūkstančių litų sumos – septyni tūkstančiai litų plius 1 procentas nuo ieškinio sumos, viršijančios tris šimtus tūkstančių litų. Bendras žyminio mokesčio dydis turtiniuose ginčuose negali viršyti trisdešimt tūkstančių litų.

Įstatyme yra numatyti atvejai, kai ieškovai nuo žyminio mokesčio atleidžiami. Be to, teismas, atsižvelgdamas į asmenų turtinę padėtį, turi teisę iš dalies atleisti nuo žyminio mokesčio sumokėjimo arba mokesčio mokėjimą atidėti iki sprendimo priėmimo. Prašymas atleisti nuo dalies žyminio mokesčio sumokėjimo arba mokesčių atidėti turi būti motyvuotas, prie jo turi būti pridėti įrodymai, patvirtinantys blogą asmens turtinę padėtį.

Dokumentinio proceso tvarka nagrinėjamosiose bylose žyminis mokestis mokamas pusės sumos, mokėtinos už ieškinį, bet ne mažiau kaip dvidešimt litų.

Už atskiruosius skundus žyminis mokestis nemokamas, išskyrus atskiruosius skundus dėl nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių. Už atskiruosius skundus dėl nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių mokamas vieno šimto litų žyminis mokestis.

Už procesinius dokumentus ir jų priedus pateikiant teismui tik elektroninių ryšių priemonėmis, mokama 75 procentai už atitinkamą procesinį dokumentą mokėtinos žyminio mokesčio sumos, bet ne mažiau kaip dešimt litų.

Klientas su advokatu, advokatais ar advokatų profesine bendrija dėl teisinių paslaugų susitaria pasirašydami sutartį. Advokatai už pagal sutartį teikiamas teises paslaugas klientai moka šalių sutartą užmokestį. Kada mokėti už advokato paslaugas susitaria šalys savo nuožiūra.

11 Ar galiu gauti nemokamą teisinę pagalbą?

Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nustatyta tvarka teikiama pirminė teisinė pagalba ir antrinė teisinė pagalba.

Pirminė teisinė pagalba teikiama Lietuvos Respublikos piliečiams, ES valstybės narėms piliečiams, asmenims teisėtai gyvenantiems Lietuvos ar kitoje ES valstybėje, asmenims, turintiems teisę gauti pagalbą pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis. Pirminė teisinė pagalba Jums turi būti suteikta iš karto. Jei tokios galimybės nebus, Jums bus pranešta apie kitą priėmimo laiką, kuris turi būti ne vėlesnis kaip 5 dienos nuo Jūsų kreipimosi Savivaldybės administracijos tarnautojai, darbuotojai, taip pat advokatai ar specialistai iš viešųjų įstaigų, su kuriais savivaldybė yra pasirašiusi sutartį, asmeniškai patars,

kaip išspręsti ginčą be teismo, informuos apie teisės sistemą, įstatymus ir kitus teisės aktus, padės parengti taikos sutartį ir užpildyti antrinės teisinės pagalbos prašymą. Pirminę teisinę pagalbą gali būti atsisakoma teikti, jei besikreipiančiojo reikalavimai bus akivaizdžiai nepagrįsti; tuo pačiu klausimu jau buvo suteikta išsami konsultacija; akivaizdu, kad advokato konsultaciją asmuo gali gauti nesinaudodami šio įstatymo nustatyta valstybės garantuojama teisine pagalba; kreipiamasi ne dėl savo teisių ir teisėtų interesų, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus.

Antrinė teisinė pagalba teikiama tam pačiam subjektui ratui, tačiau taikomas turto ir pajamų lygio reikalavimas.

Antrinę teisinę pagalbą gauti gali visi Lietuvos gyventojai, kurių turtas ir metinės pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų lygių teisei pagalbai gauti. Turto ir pajamų lygiai skirstomi į pirmą ir antrą: nustačius pirmą lygį, valstybė apmoka 100 proc. antrinės teisinės pagalbos išlaidų; nustačius antrą lygį, valstybė apmoka 50 proc. antrinės teisinės pagalbos išlaidų (likusius 50 proc. antrinės teisinės pagalbos išlaidų apmoka pats asmuo).

Neatsižvelgiant į turtą ar metines pajamas, nemokamai antrinę teisinę pagalbą gali gauti: įtariamieji, kaltinamieji ar nuteistieji baudžiamojoje byloje, kai grynėjo dalyvavimas yra privalomas; nukentėjusieji dėl nusikaltimų atsiradusios žalos atlyginimo byloje, įskaitant atvejus, kai žalos atlyginimo klausimas yra sprendžiamas baudžiamojoje byloje; gaunantys socialinę pašalpą; išlaikomiems stacionarioje socialinės globos įstaigoje; asmenys, kuriems nustatytas sunkus neįgalumas arba jie yra pripažinti nedarbingais, yra sulaukę senatvės pensijos amžiaus ir jiems nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis; taip pat

šių asmenų globėjams (rūpintojams), kai teisinė pagalba reikalinga globotinio (rūpintinio) teisėms ir interesams atstovauti bei ginti; asmenims, pateikusiems įrodymus (turto arešto aktą ar kt. dokumentus), kad dėl objektyvių priežasčių jie negali disponuoti savo turtu ir lėšomis ir dėl to jų turtas ir metinės pajamos, kuriais galėtų laisvai disponuoti, neviršija Vyriausybės nustatytų lygių teisei pagalbai gauti; sergantiems sunkiomis psichikos ligomis, kai sprendžiami jų priverstinio hospitalizavimo ir gydymo klausimai; tokio asmens globėjams (rūpintojams), kai teisinė pagalba reikalinga jo teisėms ir interesams atstovauti; skolininkams, kai yra išieškoma iš paskutinio gyvenamojo būsto, kuriame jie gyvena; nepilnamečio vaiko tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą ir kai yra sprendžiamas to vaiko iškeldinimo klausimas; nepilnamečiams įstatymų nustatytais atvejais savarankiškai besikreipiantiems į teismą, jei nėra susituokę ar teismo pripažinti visiškai veiksniais (emancipuotais); esate asmuo, kurį prašoma pripažinti neveiksniu, byloje dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu; besikreipiantiems dėl gimimo registravimo ir kitais tikri Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatyti atvejai.

12 Nuo kurio momento mano ieškinys laikomas oficialiai pareikštu? Ar institucijos praneš, ar mano ieškinys pareikštas tinkamai?

Ieškinio priėmimo klausimą teismas išsprendžia priimdamas rezoliuciją. Šis procesinis veiksmas laikomas civilinės bylos išskėlimu. Esant trūkumams, jeigu dalyvaujantis byloje asmuo, pateikęs ieškininį/procesinį dokumentą, pagal teismo nurodymus ir nustatytu terminu pašalina trūkumus, jis laikomas paduotu pradinio jo pateikimo teismui dieną. Priešingu atveju procesinis dokumentas laikomas nepaduotu ir ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo termino trūkumams pašalinti pabaigos dienos teisėjo nutartimi kartu su priedais gražinamas jį padavusiam asmeniui.

Ieškovas tol, kol teismas neišsiuntė ieškinio kopijos atsakovui, turi teisę atsiimti pareikštą ieškinį. Vėliau ieškinį atsiimti galima tik turint atsakovo sutikimą ir ne vėliau kaip iki pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo.

13 Ar gausiu išsamią informaciją apie bylos tvarkaraštį (pvz., kada atvykti į bylos svarstymą)?

Dalyvaujantiems byloje asmenims teismo šaukimais ar pranešimais pranešama apie teismo posėdžio ar atskirų procesinių veiksmų atlikimo laiką ir vietą. Taip pat teismų posėdžių tvarkaraštis prieinamas internete, teismų administracijos puslapyje patalpintoje Lietuvos teismų informacinėje sistemoje.

<http://liteko.teismai.lt/tvarkarasciai/>

Paskutinis naujinyimas: 21/10/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.